

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojence.

Skupna stiska — skupni interesi.

K zahtevam obrtnikov, trgovcev in kmetov.

Iz dunajskega uradniškega glasila »Reichsverband der öffentlichen Angestellten« objavljamo naslednji članek, ki opisuje razmere, ki so v bistvu slične tudi našim. Članek se glasi:

»Ob uporih kmečkega prebivalstva na Koroškem in Štajerskem je ogorčenje kmetov na koncu koncev izzvenelo v zasramovanju in ogrožanju uradništva. Protest je bil očitno naslovljen na napačni naslov, ker uradniki, čeprav vrše neprijetno nalogo in izvajajo eksekutivne predpise, opravljajo samo svojo dolžnost kot državni izvršilni organi.

Na žalost moramo pa tudi pri zadnjih protestnih izjavah obrtništva in trgovstva ugotoviti, da so neke zahteve, dasi sicer ne naravnost, pa vsaj posredno naperjene zoper uradništvo. Če n. pr. te skupine zahtevajo davčni moratorij, znižanje oziroma odpravo prometnega davka in drugih davčnih vrst in če celo, kakor to čisto resno v svojem uvodniku zahteva obrtniško glasilo, da se vsi nad 60 let stari rodelci oproste popolnoma dohodnine, kaj naj to na vse zadnje pomeni drugega, kakor da se zahteva popolno razbitje državnega davčnega sistema, s čimer bi se državno gospodarstvo speljalo v brezbrežne primanjkljaje? Od česa pa naj država živi, če se ji odvzame večina vseh dohodkov? S čim naj pa potem plačuje svoje uslužbence?

Kmetovalci, obrtniki in trgovci naj ne delajo običajne napake in naj nikar ne mislijo, da zanima to vprašanje samo uradništvo. To v temeljnih napačno naziranje je prav lahko ovreči. Kako pa naj bi si sploh zamislili, če gospodarstvo in družabno življenje, če ga upravni organi države, dežel in občin ne bi urejevali, če ga sodišča in da upravna oblastva ne bi varovala — da navedemo samo nekatere javno-upravne funkcije. Če bi takim prenapetim zahtevam ustregli, bi to značilo, da se prejemki in pokojnine državnega uslužbenstva spet znižajo in da se vnovič desetisoči uradnikov reducirajo. Trgovstvo je menda že pozabilo, da je redukcija osebja in plač pred vsem težko zadela njih same. Najsi navajajo še toliko razlogov za dokazovanje stiske, v kateri se nahaja trgovina in obrt, glavni povod je pa vendarle znižanje prejemkov in s tem oslABLJENA kupna moč javnega uslužbenstva. Z vsakim uradnikom, ki se reducira, se reducira po en konzument. To očitno resnico naj bi poslovni krogi obdržali pred očmi.

Odgovorili nam bodo z znano kritiko o »hipertrofiji uradništva«. Tudi če priznamo, da so v posameznih upravnih panogah in v podjetjih države poedinci, ki niso neobhodno potrebni, gotovo jih pa ni mnogo. Za to skrbi že zakonodajni stroj, ki je kakor znano, odkar obstoji Avstrijska republika, kakor je naš list že nekoč izračunal, sfabroriral že mnogo nad deset tisoč zakonov. In dasi je država postala manjša, se je krog nalog državnega uslužbenstva zaradi te zamotane zakonodaje podvojil, da v nekaterih panogah potroji in početvoril. Za to pa naravno ne moremo kriviti uradnikov, temveč politike. Uradništvo ima tudi tukaj, prav tako kot vsi drugi stanovi, z njimi skupen interes, da se odstranijo izrodki tega zakonodajnega in upravnega aparata. Sicer o pa treba ugotoviti, da bi krilatico o hipertrofiji uradništva ravno trgovstvo smelo uporabljati z najmanjšo upravičenostjo. Saj ga pač ni poklica v Avstriji, ki bi bil tako zelo »prenapolnjen« kot je

trgovski. Število trgovin, zlasti v živilski stroki, ki se je napram časom pred vojno pomnožilo za trikrat, je viden izraz za točnost te trditve, katere sicer niti nihče ni nikoli tajil. Krive te hipertrofije niso v zadnji vrsti organizacije trgovine in obrti, ki od prevrata sem niso ukrenile prav nič da bi se to prepravljanje trgovskega poklica preprečilo. Pri tem je treba, če primerjamo ta pojav z uradništvom, upoštevati, da je večina teh »novodobnih« trgovcev prišla do tega poklica le bolj »slučajno«, ker pač od njega — navzlic vsemu in prav tako kakor uradnik od svojega poklica — pričakujejo ugodno eksistenco, dasi se uradnik mora dolga leta skrbno pripravljati na svoj poklic in zato potrošiti znatne stroške. Ta hipertrofija nikakor ni nastala zaradi nujnosti in ima globlje razloge, nego so tisti, ki jih navadno navajajo: nihče dandanes noče več delati na kmetih, nihče noče biti več nikomur podrejen. Posledica tega je, da morajo poleti kmetiška dela v mnogih avstrijskih občinah, tako n. pr. na Nižjem Avstrijskem opravljati slovaški kmetijski delavci, medtem ko mnogi naši državljani, ki bi bili poklicani za to delo, postajajo po praznih trgovinah in zabavljajo nad slabimi časi.

S človeškega stališča je seveda razumljivo, da stremi vsakdo, da si izboljša življenjski standard. Nerazumljivo je pa, da so premnogi ljudje vprav v teh hudih časih svoj način življenja znatno zvišali napram predvojni dobi. Če se torej pojavi neznaten upad, postanejo nezadovoljni, zabavljajo na državo in davke, žive pa lepo naprej preko svojih razmer, namesto, da bi se ravnali po vzgledu uradništva in uslužbenstva in se omejili. Ta ugotovitev gotovo ne velja za vse, toda vsekakor za mnoge. Vemo, da mnogih samomor trgovcev ni v glavnem toliko kriva gospodarska stiska in nazadovanje v obratu, temveč nezmožnost, omejiti se v življenjskih potrebah, kakor to morajo storiti vsi ostali ljudje. Kdor je bil dolga leta navajen, da je zaslužil po 2000 do 3000 šilingov na mesec, bo seveda bridko občutil, če mora izhajati s 500 šilingi mesečnih dohodkov, toda pri tem bi se moral zmerom zavedati, da bi bili stotisoči veseli, če bi imeli vsaj polovico tega dohodka. Za samomor seveda to še ni zadosti.

Trgovstvo in obrtništvo bi si mogla v svoji stiski in kadar stavlja razne zahteve, prav res vzgledovati na državnih uradnikih in upokojencih. Drjavno uslužbenstvo ni nikdar želelo nič drugega, kakor da doseže to, kar je imelo že pred vojno. Na žalost, je pa palo globoko pod to višino...

Izredno čudno je pa, da trgovci in obrtniki ravno zoper državne davščine in »drago« državno upravo tako silno rohne, medtem ko je vendar znano, da morajo svoja lastna stanovska zastopstva vzdrževati z bogatimi prispevki. Če primerjamo uspehe letih, je pač uprava teh stanovskih zastopstev sorazmerno mnogo dražja kot uprava Avstrijske zvezne republike. Uvidimo seveda, da je za žep posameznega obrtnika vseeno, ali teko izdatki, kateri se mu odvzamejo za davke, v državno, deželno ali občinsko blagajno, vendar je navzlic temu vsakdo dolžan, preden izreče strogo obsodbo in govor na shodih, da preišče koliko odpade od njegove skupne davčne dajatve na državo in koliko na deželo, občino in stanovsko zastopstvo. Tako preiskava ga bo poučila, da tvorijo državni davki sorazmerno najmanjši del skupne obdavčitve.

Zato moramo trgovstvu in obrtništvu samo svetovati, naj ne stavlja neizpolljivih zahtev, ki bi zadele zlasti, če bi se jim ugodilo, državno uslužbenstvo. Če malce pomislimo, bodo pri količkah dobri volji spoznali zastopniki trgovstva in obrtništva, da jih —

mimo obče revščine — vežejo z državnimi uslužbenci neke skupne koristi: skupni interesi, da se predvsem z zvišanjem kupne moči javnega nameščenstva dvigne konzum in se s tem poživijo gospodarsko življenje.

Odmera osebne pokojnine.

Važna načelna razsodba državnega sveta.

Nek uradnik je bil upokojen in mu je bila odmerjena osebna pokojnina po položajni plači V. skupine, v katero je bil pomaknjen komaj 3 mesece pred upokojitvijo, torej pred potekom enega leta, tekom katere napredovani uradnik v smislu § 263 u. z. prejema še svoje prejšnje prejemke po nižji skupini. Proti ti odločbi pravnega ministrstva o odmeri pokojnine je vložila glavna kontrola tožbo na državni svet, ki jo je pa zavrnil z razsodbo od 7. 10. 1932., št. 25.627 z naslednjim utemeljevanjem:

»Po § 120 uradniškega zakona je podlaga za določitev količine osebne pokojnine uradnika plača in položajna doklada, ki sta mu ob času upokojitve pripadali, medtem ko prvi odstavek § 263 istega zakona, določa, da ostanejo državnim uslužbencem, ki bodo po uveljavljenju tega zakona pomaknjeni ali imenovani v zvanja višje skupine in ki s tem dobijo višje prejemke, še eno leto prejemki, ki so vezani na prejšnjo skupino, katero so imeli do tega dne.

Imenovani je dobil V. položajno skupino z ukazom od 29. januarja 1932., ter bi po 1. odst. § 263 u. z. moral ostati pri prejemkih V. položajne skupine do 29. I. 1933., če bi bil ostal v aktivni službi. Toda bil je upokojen z ukazom od 28. II. 1932. kot učitelj V. položajne skupine. Izven spora je, da je bil imenovani pomaknjen v V. položajno skupino z ukazom od 29. januarja 1932. in da si je s tem pridobil tudi vsa prava te skupine, dokler bo ostal ta ukaz v veljavi. Kot tak je bil tudi upokojen in mu tudi za pokojninske prejemke pripadajo vsa tista prava, katere ta skupina daje uradniku v aktivni službi, ker je po § 120 u. z. podlaga za določitev količine osebne pokojnine uradnikov plača in položajna doklada tiste skupine, ki sta uradniku pripadali ob upokojitvi. V tem primeru je to plača in doklada V. položajne skupine, v kateri je bil imenovani ob upokojitvi. Določba 1. odst.

§ 263 u. z. je popolnoma fiskalna značaja, vezana na zakonski določeni rok in nikakor ne more vplivati na pravo, ki bo trajalo dolgo vrsto let preko tega roka, kakor je ta pokojnina. Razlaga glavne kontrole, da mora upokojeni uradnik prejemati pokojnino nižje položajne skupine samo zato, ker v višji, v kateri je bil upokojen, ni prebil roka, določenega v § 263 u. z., nima zakonske podlage. To vprašanje, katero postavlja glavna kontrola, ni predvideno z nobenim zakonskim predpisom, in se tudi ne bi bilo moglo razlagati niti sprejeti ali osvojiti na tak način, kakor se to v tožbi navaja, ker bi se s tem upokojeni uradnik degradiral na nižjo skupino, kar vsekakor ni bil zakonodajalec namen.

To praznino 1. odst. § 263 u. z. je izpolnila določba 9. točke § 62 fin. zakona za leto 1932./33., iz katerega se takisto da izvajati, da je stališče glavne kontrole, kakor je obrazloženo v tožbi, neutemeljeno.

S to razsodbo, ki je splošnega, načelnega pomena, je naše najvišje upravno sodišče nedvoumno razsodilo, da je vzeti kot podlaga za odmero pokojnine vselej položajno plačo skupine, v kateri je uslužbenec ob upokojitvi neglede na to, če prejemke te skupine v resnici tudi že prejema. Zado- stuje tedaj, če je bil uslužbenec upokojen le dan pozneje, potem ko je bil pomaknjen v višjo skupino.

Dasi tega sicer spredaj navedena razsodba državnega sveta izrečno ne ugotavlja, je vsekakor to načelo veljavno tudi za določitev pokojninske podlage, če je uslužbenec dobil pred upokojitvijo višji periodski povišek, dasi mu ob upokojitvi sami povišana plača še ni bila izplačevana.

Zato torej ni več zadržka, da do- služeni državni nameščenci, ki so bili pravkar pomaknjeni v višjo položajno skupino ali jim je bil priznan periodski povišek, zaprosijo za upokojitev, ker zaradi tega ne bodo prav nič oškodovani pri odmeri pokojnine.

Varčevanje v državnem gospodarstvu in uradniški prejemki.

Iz zagrebškega »Našega Glasu« objavljamo v prevodu članek, ki je izšel pod tem naslovom in ki se glasi:

»Imamo več vrst upokojencev. Najslabše izhajajo staroupokojenci. Redki so tisti, ki s svojimi dohodki morejo kriti minimum življenjskih potreb. Če računamo, da povprečno znašajo pokojnine od 1000 do 1400 Din, nastane vprašanje: kako morejo upokojenci — pri tem pa niti ne mislimo na tiste, ki imajo številno družino — živeti, če morajo za najslabše stanovanje plačevati najmanj po 800 Din na mesec. Prepričani smo, da upokojenci privatno služijo samo zaradi najnujnejše potrebe, ker smo preverjeni, da bi se le redko kateri upokojenec spomnil, da bi iskal še postransko službo, če bi s svojo pokojnino mogel kriti vsaj minimum svojih življenjskih potreb in potreb svoje družine. Prepričani smo tudi, da bi bili najbolj srečni, če jim ne bi bilo treba privatno služiti.

Ker se pa zavedajo težavnosti današnjega položaja in ker ne morejo samo s pokojnino živeti, rajši na stare dni s težavo opravljajo razne zasebne službe, da na pošten način preživljajo sebe in družino, nego da bi neprestano zahtevali od države povišanje pokojnin.

Ta njihova požrtvovalnost je vredna hvale, ker s tem samozatajevanjem doprinesejo svoj obolus k varčevanju v državnem gospodarstvu.

Če množica upokojencev preobremeni proračun, niso tega zakrivali tisti državni upokojenci, ki so dovršili polna službena leta, niti tisti, ki so bili zaradi boleznih upokojeni. Če bi se pregledal kader upokojencev, bi videli, da je preko polovice državnih upokojencev, ki so bili čili in zdravi samo zato upokojeni, ker niso bili po godu temu ali drugemu strankarskemu režimu. Če bi se vsi ti reaktivirali ali pa vsaj tisti, ki nimajo 20 let efektivne službe, bi se

znatno znižalo število upokojencev, mogle bi se zvišati pokojnine in se vse odmeriti po enem ključu. Tako se ne bi moglo dogajati, da ima nekdo nesorazmerno višjo pokojnino kot drugi, ki je samo nekaj dni ali nekaj mesecev prej stopil v pokoj. Če bi se na ta način položaj upokojencev izboljšal, ne bi smel nihče ugovarjati, če bi se v državnem in splošnem interesu upokojencem prepovedalo privatno služiti.

Nekateri trdijo, da upokojenci, ki so v privatnih službah, s tem otežujejo položaj vsem tistim, ki so brez posla. Vendar se zaradi tega ne sme napadati upokojencev, ki so zaradi potrebe in v državnem interesu prisiljeni, da iščejo zasebne službe. Nezaposlenim se more pomagati na drug način. Ozmimo

se samo po naši domovini in pregledimo vsa trgovska in industrijska podjetja, pa bomo videli, koliko tujih državljanov je v njih zaposlenih. Opazili bomo tudi, da najlepše službe zasedajo tuji državljani, to osobito v Zagrebu, med tem ko naši sposobni in kvalificirani ljudje nezaposleni tavajo po cestah in stradajo. Dasi ti nezaposleni zasebni nameščenci niso člani naše organizacije, vendar v splošnem interesu apeliramo na državno upravo: 1. da se izvede stroga revizija tujih državljanov, ki so zaposleni v naši državi in naj se ukrene potrebno, da se odpuste iz službe, s čimer se bo v glavnem rešil problem nezaposlenosti naših zasebnih, sposobnih intelektualcev, in 2. naj se izvede kar najstrožja revizija državljanov upokojencev.

Draginja.

Ljubljanskim stanovanjskim najemnikom. Vse državne uslužbenke in upokojence pozivamo, naj pristopijo kot člani k Društvu stanovanjskih najemnikov v Ljubljani. Društvo ima že nad 1200 članov, moglo bo pa uspešno delovati le, če se to število zviša. Ker so bili izvoljeni na nedavnem občnem zboru nekateri novi odborniki kot zastupniki iz vrst drž. uslužbenstva, je pričakovati, da se bodo vsi aktivni in upokojeni tovariši vpisali v to društvo.

Naraščanje najemnin v Ljubljani. Zastopništvu Društva najemnikov v Ljubljani in organizacij drž. in zasebnih nameščencev in upokojencev je ljubljanski župan dr. Puc zagotovil, da stoji on in večina občinskega sveta na stališču, da so najemnine v Ljubljani znatno pretirane in za večino prebivalstva nedosegljive. Zahteve stanovanjskih najemnikov so upravičene in bo župan zastavil vse moči, da se stanovanjska beda omili, da se čimprej izvede zaščita najemnikov in se znižajo osteruške najemnine. Občina ljubljanska je zgradila stanovanjskih hiš za 66.000.000 dinarjev, obenem pa za stavbne zadruge prevzela jamstvo za nadaljnjih 30.000.000 dinarjev. Navzlic temu, da se plače in dohodki prebivalstva krčijo, najemnine celo v starih hišah naraščajo. V starih stavbah so v letu 1931 znašale najemnine 38.453.000 Din, v letu 1932 pa so narasle na 41.850.000 Din, kar znači da so se zvišale v enem letu za skoro 3.400.000 Din. V novih hišah so pa znašale leta 1931 najemnine 18.382.000 Din, v letu 1932 pa so dosegle že 23.016.000 Din, tako da znaša zvišanje najemnin 4.634.000 Din. V času največje gospodarske stiske, ko so padli dohodki prebivalstva, in so zlasti plače in mezde

bile večkrat znižane, so najemnine zrastle v Ljubljani za ogromno vsoto nad 8.000.000 Din. Pred vojno so hišni lastniki računali povprečno s 3% čistega donosa, danes pa zahtevajo 10% ali še več od vlozene glavnice. — Te številke dokazujejo, da so stanovanjske razmere v Ljubljani res nezdružive in nevzdržne. Da je prišlo tako daleč, ima velike »zasluge« organizacija hišnih lastnikov. Kaj nas uči ta primer? Da se morajo tudi najemniki, ki jih je približno 20.000, trdno združiti v svoji organizaciji. Le v organizaciji je rešitev.

Podražitev kruha v Beogradu. Beograjski dnevniki so ob priliki zvišanja krušnih cen izračunili, da znaša ta nova obremenitev prestolniškega prebivalstva čedno vsotico približno 36 milijonov dinarjev letno. Toliko bodo beograjski pekovski mojstri več prejeli vsako leto za kruh. Povprečni delavec izgubi zaradi tega zvišanja krušnih cen približno 2 dnevni mezdi na mesec. Črni kruh se je podražil za 20%, beli pa za 16%. Listi ugotavljajo, da je bil kruh že pred podražitvijo v Beogradu vsaj za 50 par pri kilogramu predrag. — Od kod naj konzumenti krijejo stroške za to novo obremenitev pa tudi beograjski listi ne vedo povedati.

Delavske najemnine. Po statistiki zagrebške delavske zbornice izda povprečno vsaka delavska družina v Jugoslaviji od svojih dohodkov 19,19% za stanovanjsko najemnino. Za primerjavo navajamo odnosne odstotke številke za nekatere druge evropske države. Švica: 9,88, Nemčija 10,62, Danska 11,22, Norveška in Finska po 11,92, Švedska 12,38, Angleška pa 13,76.

Vestnik.

Združenje železniških uradnikov. Prometni minister je z odločbo M. S. št. 26.897/32 od 1. januarja 1933 odobril pravila in dovolil nadaljnje delovanje Udruženju železniških činovnika kraljevine Jugoslavije v Zagrebu. S tem se je prometno ministrstvo postavilo na stališče, da je dovoljeno ustanovljati posebna strokovna društva raznim kategorijam državnih prometnih uslužbencev, v tem primeru železniškim uradnikom, navzlic temu, da že postoji organizacija, v kateri morejo biti vključeni pripadniki raznih vrst železniških uslužbencev.

Organizacija nižjih poštних uslužbencev. Pravila, katera je sprejela ustanovna skupščina Združenja p. t. t. zvančnikov in služiteljev kraljevine Jugoslavije dne 11. februarja 1932 v Beogradu, je prometni minister na temelju § 76. u. z. potrdil, tako da je navedena organizacija nižjih poštних uslužbencev s tem pričela pravno obstojati.

Iz stanovskega tiska. V Skoplju je izšel socialni časopis »Učiteljski Pokret«. Revija bo izhajala vsak mesec in velja za vse leto 50 Din. Prva dvojna številka obsega 84 strani, objavlja več vzgojslovniških člankov in književni in pedagoški pregled.

Draginjske doklade poštних provizionistov. Z zakonom o naknadnih in izrednih kreditih k državnemu proračunu za leto 1932/33. je pooblaščen prometni minister, da izplača 380.000 dinarjev poštним provizionistom kot provizije in draginjske doklade, za katere ni kritja v rednih proračunskih kreditih. Ta znesek se bo črpal iz dohodkov poštne uprave.

Vprašanje sreskih šolskih nadzorov. Predsednik JUU je naprosil prosvetnega ministra, naj se ne izvede nameravana reforma, po kateri bi osnovnošolski učitelji ne mogli postati več sreski šolski nadzorniki. Dasi se od prevrata razpisana nadzorniška mesta doslej še niso nikoli objavila, smatra učiteljsvo osnovnih šol, da ima najboljšo kvalifikacijo za te položaje.

Loterija za učiteljske domove. Zastopniki zadrug Učiteljski dom v Ljubljani, Učiteljski dom v Mariboru in Dom učiteljic v Ljubljani so se v načelu zedinili, da priredijo loterijo v korist učiteljskih domov, katere nameravajo navedene ustanove zgraditi. V kratkem se skliče akcijski odbor za prireditve loterije, v katerem bodo razen navedenih zastopnikov še odposlanci načelstva ljubljanske sekcije JUU, Učiteljske tiskarne, učiteljskega gospodarskega sveta in uredništva »Učiteljskega tovariša«. Če se bo članstvo in sploh vse naše učiteljsvo zavzelo za svoje domove s toliko marljivostjo in požrtvovalnostjo, kakor smo to videli pri slovenskih poštarijih, je uspeh loterije zagotovljen. Prepričani smo, da bo tudi vse ostalo državno uslužbenstvo to lepo zamisel z vsemi močmi podprlo.

Poštarska organizacija. Ljubljanska sekcija Združenja p. t. t. uslužbencev kraljevine Jugoslavije ima sedaj 4 glavna poverjeništa in sicer v Mariboru, Celju, Ljutomeru in na Jesenicah. V vsakem teh glavnih poverjeništev so združena okrožna poverjeništa kot pomožni organi, na vseh poštah, kjer so pa vsaj trije člani organizacije, so pa poverjeniki pošt, ki tudi zbirajo članarino. Posamezna glavna poverjeništa imajo okrožnih poverjeništev: Maribor 3, Celje 4, Ljutomer 4, Jesenice pa 6. Prej sta obstojali še dve glavni poverjeništvu, namreč Ljubljana in Novo mesto, ki sta pa bili vsled apatičnosti članstva začasno ukinjeni. Vsega skupaj ima ljubljanska sekcija U. P. U. zdaj 700 članov, ki se porazdele na posamezna glavna poverjeništa: Maribor 154, Celje 121, Ljutomer 51, Ljubljana 281, Jesenice 56 in Novo mesto 37.

Sportno delovanje med poštariji. V Zagrebu imajo p. t. t. uslužbenci že več let svoj »Poštarski sportni klub«, ki ima močne igrače zlasti v namiznem tenisu. V Ljubljani je število sportnikov med poštним uslužbenstvom sorazmerno znatno manjše.

Železničarska menza v Ljubljani. V prostorih nekdanje restavracije »Ljubljanski dvor« obstoji že tretje leto železničarska menza, katero je ustanovila ljubljanska Nabavljajna zadruga uslužbencev drž. železnice. Hrana v železničarski menzi je izdatna, dobra in poceni. V minilem letu se je število abonementov dvignilo za 82 odstotkov, kar dokazuje potrebnost in koristnost te ustanove.

Dramatski odsek »Sloga«. Poročali smo že, da je železničarsko glasbeno društvo »Sloga« v Ljubljani ustanovilo poseben dramatski odsek. Ta je prvič javno nastopil 4. decembra 1932, ko je predvajal Jalnovo ljudsko igro »Bratje«. Uspeh igre je bil velik in so igralci želi zaslužen priznanje. Odsek vabi tovariše železničarje na sočelovanje. V kratkem nastopi v novih odrskih komadih.

Zadružno prenočišče v Sarajevu. Železničarska kreditna in podporna zadruga v Sarajevu je odprla zadružno prenočišče v svojem domu v ulici Kraljice Marije št. 7. V prenočišču je 6 sob, in sicer so 3 z eno posteljo, ostale pa z dvema, tremi oz. 4 posteljami. Cene za posteljo so od 20 do 12 Din za noč. Tega zadružnega prenočišča se morejo posluževati vsi državni uslužbenci zadrugarji, torej ne le železničarji, temveč tudi vsi ostali državni nameščenci. Kdor prenočuje v zadružnem domu, dobi v restavraciji, ki je v istem poslopju, 20 odstotkov popusta pri hrani.

Doklada na železniške karte. Z veljavnostjo od 15. februarja se je uvedla posebna doklada za osebne železniške karte za vse razrede in vse vrste vlakov. Ta doklada znaša za vozne karte do 40 Din 1 Din, od 41 do 200 Din 2 Din in nad 200 Din 3 Din.

PLAČUJTE
TOVARIŠII! NAROČNINO
TOVARIŠII! VNAPREJ!

Elly Webers:

Srečka št. 33.332.

Na male krčme za parkom Esbekijo v Kairu je pripekalo žarko popoldansko sonce. V eni teh dolgočasnih točilnic se sedeli trije gostje. To je bilo mnogo za ta čas. Prostor je bil trezen, vsakdanji, čisto brez slehernega čara iz Tisoč in ene noči, brez katerega si Evropec ne more zamisliti Vzhoda.

Tujec, ki zaide v evropsko četrt Kaira, se mora začuditi. Pred njim leže široke ceste, moderne trgovine, mednarodni hoteli, brezosebna pročelja hiš brez sleherne zanimivosti. Vele mesto, kakor jih je mnogo na svetu, brez posebnega značaja in izrazitosti.

Kesneje šele, če prekoračiš tujski del mesta, ti postane jasno, da se pričena pravi Kairo šele pri cesti Muski, ki vodi k bazarom. Tam Kairo še ni poevropsljen in prepleaskan z lažikulturo. Tam v tisti gneči ljudi in voz, v tisti opojnosti pestrih barv, v tem šumu in hrušču, v teh prodirnih močnih vonjavah, tam se bije žila pravega pristnega Vzhoda, tam utripa srce mesta.

Nad malo krčmico za Esbekijo je pa ležala svinčena mora vsakdanjosti. Vsakdanjosti, kakršno najdeš kjerkoli na svetu. Jani Chrisidis, natak, se je pogovarjal s tovarišem o nečem nepomembnem. Mislil so mu pa pri tem uhajale venomer domov, tja v ulico Chareh Maghrabi, kjer je imel v tretjem nadstropju revno stanovanje, v katerem mu je marljivo gospodinjila žena Elenica in se je njegov petletni

sinček Kristo igral na ploščadi. Včasih so pa njegove misli zašle še dlje. Poletelo so v domovino, na Grško. Zakaj bil je Grk, Atenece. In v Kairo se je izselil zaradi ljubezni.

Nekoč je poznal boljše čase. Oče mu je bil izmed najuglednejših trgovcev v Atenah, kjer je imel veliko premoženje. Stari Chrisidis je bil strog, neuklonljiv in trmast. Za svojega najstarejšega sina je bil izbral hčerko najbogatejšega trgovskega prijatelja in skušal z vsemi sredstvi prisiliti sina, da privoli v poroko. Jani pa, ki se je kar čez noč zaljubil v revno Elenico, se je skrivaj poročil, ponoči zapustil očetnjo hišo in se s svojo mlado ženo odpeljal v Kairo. So šolec, s katerim sta si bila dobra prijatelja, je vodil v Kairo trgovsko podjetje, ki je dobro uspevalo. Pisaril je pismo za pismom Janiju, naj pride še on v Egipt. Tako je torej prišel v Kairo in si s prihranki z doma uredil trgovino. Sprva so posli presejalno netljivo uspevali, kar nenadoma se je pa sreča preobrnila. Nesrečne spekulacije so se kar vrstile in se je zdelo, da se vseh podjetij drži smola. Nato je umrl še prijatelj, ki se je ponesrečil na cesti. Z njim je izgubil močno oporo. Zdelo se mu je, da je vse to posledica očetovega prokletstva. Nekoč je vst, da ga stari ne smatra več za sina in da ne sme več upati na dediščino, sprejel trmastost in brez posebnih duševnih pretresljajev. Saj je ljubil Elenico, ki naj bi postala kmalu mati, ljubil nad vse in bil neskončno srečen. Tudi tedaj, ko se mu je podjetje pričelo majati, je bil preponosen, da bi skušal na novo zgraditi do očetove hiše most, katerega je bil za

seboj podr. Tako se je moral odločiti, da je opustil trgovino, in ko ga ni prenehala zasledovati nesreča, je prišlo tako daleč, da se je moral vdinjati kot natak.

V krčmici za parkom Esbekijo si je s težavo komaj služil najpotrebnejše za skromno življenje zase in za svoje.

»Garçon!« Gost, ki je sedel ob mizici na oglu, je udaril v roke.

Chrisidis je prihitel.

»Koliko je ura, natak?«

Jani je pogledal na uro, ki je visela v kuhinji.

»Natančno dve je.«

»Hvala.« Tujec si je popravil uro, ki mu je obstala, plačal in odšel.

Jani je pobral novce z mize in stopil v ozadje, kjer jih je pokazal tovarišu, nekemu Italijanu, ki je v starem časopisu reševal križanko.

»Zadnje čase pa že ni prav nobenega posla toč.« Chrisidis je nalahno zavzdihnil. »Malo gostov, revni zapitki. O bakšisu ni da bi govoril — in pri tem naj moj mali Kristo dosti in dobro je, kakor je zdravnik ukazal. Tako živahen je in zato tako slaboten. Kje pa naj vzamem denar?«

»Namesto tebe bi jaz...«

Chrisidis je z nejevoljno kretnjo presekaj Italijanu besedo.

»Ze vem, kaj mi hočeš povedati. Obrnem naj se na mojega gospoda očeta. Tega ne storim. Pa če bi moral poginiti.« Globoka guba mu je od srda razoralala čelo.

»Ecco.« Italijan je s svinčnikom pokazal arabskega fantiča, ki se je zvijal med mizami in stoli in ponujal gostom srečke po pijastru, ki jih vlečejo vsak drugi dan.

»Da, da.« Chrisidis se je slabotno nasmehnil, »sem tudi že poskušal. Toda ni vsakdo zadosti bedast in srečen, da bi brez vsega spremenil pijaster v dve sto funtov. Zakaj bedaki imajo srečo, sem slišal kot otrok nekega Nemca, ki je pri nas kupoval. Takrat se mi je zdelo smešno, danes pa verjamem v to. Imel je prav, tisti Nemec.«

Mladi Arabec je med tem prodal dve srečki in držal samo še eno v rokah. Z njo je mahal natakarku pod nosom.

»Poslednja. Čez dve uri bo vlečenje. Vzemite jo.«

Natak se je pomišljal. Ali naj spet enkrat izziva usodo? Glavni dobiček ni prav posebno veliko premoženje, toda vendar čedna vsotica. — Popraskal se je za ušesi.

Italijan se je smejal: »Ne bi rad za del dve sto funtov?«

»Ah, saj to je budalost,« je zagodrnjal Chrisidis, »čeprav je samo pijaster, denar je le zavrnjen.«

Arabec je stal še vedno pred njim, se režal in kazal svoje bele, sijajne zobe. Nenadoma je naglo in močno zmignil z rame. To naj bi pač pomenilo: če nočeš, pa ne. Obrnil se je in hotel oditi.

»Stoj,« je zaklical Chrisidis, »daj mi srečko.« Urno je potegnil pijaster iz žepa in pohlepno pograbil srečko. Fant se mu je poglobljivo zarežal, se zavrtel in stekel.

Chrisidis je strmel v srečko in zmajeval z glavo. Številka 33.332. Kakšna smešna številka! »Niti deset pijastrov ne zadene!« si je mislil in vrtel srečko med prsti.

Iz organizacij.

Občni zbor Udruženja davčnih uradnikov se vrši v nedeljo, dne 12. marca 1933 ob pol 11. uri v hotelu Metropol (Miklič) v Ljubljani.

Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v soboto 4. marca 1933 v salonu gostilne pri Mraku, Rimska cesta 4. Začetek ob 19.30 uri. — Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Poročilo pregledovalcev računov. 3. Volitev dveh članov odbora in dveh pregledovalcev računov. 4. Olajšanje pogojev pristopa k društvu. 5. Predlogi odbora. 6. Predlogi članov. 7. Slučajnosti.

Gospodarska zadruga poštne nameščencev. Redni občni zbor te zadruge ljubljanskih poštne uslužbencev se vrši dne 12. marca t. l. ob pol 9. uri dopoldne v beli dvorani hotela Uniona v Ljubljani.

Organiziranje ljubljanskih občinskih uslužbencev. Dne 7. februarja t. l. se je vršil ustanovni občni zbor upokojenih mestnih uslužbencev v Ljubljani. V imenu pripravljalnega odbora je magistr. pis. rav-

natelj g. I. Dražil omenil potrebo ustanovitve posebnega društva občinskih upokojencev. Nova službena pragmatika je zelo težko zadela upokojence, upokojene pred 30. junijem 1931. Lani so jim bile drag. dološke znižane na polovico. Zato se je pojavil klic po posebni organizaciji upokojenih mestnih uslužbencev in je že do občnega zbora pristopilo 85 članov. Na občnem zboru, kjer je vladalo ves čas popolno soglasje, so določili mesečno članarino 4 Din. Novo »Društvo mestnih upokojencev« v Ljubljani si je izvolilo tudi odbor. Za predsednika je bil izvoljen Ivan Dražil, podpredsednik je Fr. Kodolja, tajnik V. Pogačnik, blagajnik I. Rebolj. Novo društvo je sklenilo, da pristopi k »Zvezi organizacij magistratnih uslužbencev« v Ljubljani in je izvolilo dva zastopnika v zvezo. — Značilno je, da se je tega občnega zbora udeležilo znatno in nesorazmerno več nižjih uslužbencev kot uradništva, kar kaže, da se uradniki za organizacije malo brigajo in da nimajo pravega smisla za potrebnost solidarnega dela.

Gibanje upokojencev v Mariboru.

Od »Društva jugoslovanskih drž. upokojencev in upokojenk« v Mariboru, za katero sta podpisala t. č. 1. podpredsednik v. z. M. Vrbnjak in t. č. tajnik A. Ogorelec, smo prejeli naslednje poročilo, katero dobesedno (le slovnično popravljeno) objavljamo:

»V Mariboru se je 12. t. m. vršil ob mnogobrojni udeležbi ustanovni občni zbor »Društva jugoslovanskih državnih upokojencev in upokojenk« v Mariboru«. Predsednikom je bil soglasno izvoljen že znani vstrajni bojovnik za pravice penzionistov dvorni svetnik gospod dr. Kronvogel Josip. Pa tudi za oba podpredsednika in odbornike so bili izbrani samo vneti in delavni zastopniki raznih panog našega stanu. Pristopnina znaša enkrat za vselej 1 Din, članarina pa 6 Din na pol leta. Pristopilo je takoj 188 članov. — Imena ostalih odbornikov nam na žalost niso znana.

Razen tega smo že prej prejeli še naslednje poročilo, katero je poslal za odbor okr. tajnik v p. g. Kondler. Tudi to objavljamo doslovno. Dopis se glasi:

»Društvo jugoslov. drž. upokojencev v Mariboru. Dne 12. februarja 1933 pp. so se pri veliki udeležbi zbrali v Nabavljalni zadrugi v Mariboru jugoslov. državni upo-

kojenci (upokojenke) vseh struk, da ustanovijo za Maribor in okolico svoje samostojno društvo.

Po izčrpnem poročilu pripravljalnega odbora ter po pojasnilu pomena in ciljev društva, se je društvo konstituiralo in je izvolilo za predsednika znanega in odličnega borca za pravice upokojencev dvornega svetnika g. V. Kronvogla, ter potrebnost števila sposobnih in delavnih članov v odbor.

Veliko zanimanje upokojencev za društvo, ter agilen in večji odbor so jamstvo, da bo novo društvo v korist svojih članov uspešno delovalo. K društvu je pristopilo v kratkem času že 274 članov; vsi izven društva še stoječi upokojenci se vključno vabijo, da i oni pristopijo k društvu, ter s tem manifestirajo svojo tovariško solidarnost.

O potrebnosti in koristnosti novega posebnega društva upokojencev za Maribor bomo še razpravljali, čim zavzame skupno osrednje »Društvo drž. upokojencev in upokojenk« v Ljubljani, čigar delokrog se po pravilih razteza na vse ozemlje dravske banovine, k ustanovitvi mariborske organizacije svoje stališče.

E. T.: Visoke ali nizke cene?

Navsezadnje moramo le vsi uvideti, da tvorijo večino naših zadrugarjev mali ljudje. Kdor računa v zadrugi, mora računati s tem dejstvom.

Mali človek ima malo in za ta mala sredstva mnogo hoče; rad bi, da mu zadruga pomore do vsega onega, česar sam brez pomoči doseči ne more. Zadruga naj mu pribavlja vse potrebščine po najnižji ceni, po nabavni ceni brez pribitka, naj mu pomore do nekakega postranskega dohodka v obliki povračila in pomore izravnavati ter ublažiti vse one trdote socialnega reda, ki jih on — siromak — najmočnejše občuti.

Naravno pa je, da zadruga vsega dati ne more in problem o prodaji po nizkih

nabavnih ali višjih dnevnih cenah se nam vrača kakor v večnem krogu, kljub temu, da so ga za večino današnjih zadrug končoveljavno rešili rohdalski tkalci pred 88 leti. Najbolj enostavno je sicer, da se brez pomislekov priključimo rohdalskemu principu prodaje po dnevi ceni, da se torej odločimo za drugo izmed danih smeri: zavrnemo neznaten dnevni ali mesečni prihranek in volimo znatnejši letni prihranek. A pomisliti in pretehtati nam je predvsem, kateri način prinaša članom večji dobiček. Vzemimo za primer lanskega ključek naše zadruge (železničarske v Ljubljani).

Prihranek — ali če hočete dobiček — ki smo ga zbrali v zadrugi blagajni te-

kom lanskega leta, je bil po sklepu občnega zbora na podlagi zakona o nabavljajnih zdrugah odnosno naših pravil, ki slone na tem zakonu, razdeljen sledeče: 3% prihranek so bili dodeljeni penzijskemu fondu uslužbencev zadruge, nekaj več je dobil dobrodelni fond, 2% sta bila razdeljena kot nagrada osebju zadruge, nekaj več kot 3% je dobil posmrtni fond in 30% rezervni fond. Kot povračilo zadrugnikom je bil izplačan ostanek, t. j. 59% vsega onega, kar so zadrugarji prihranili s tem, da so hodili kupovat v zadrugo. Povprečno je dobil vsak član 6% vseh vplačanih zneskov, t. j. okroglo 360 dinarjev, a nekaj več kakor 4% vseh vplačanih zneskov, t. j. okroglo 252 prihranjenih dinarjev, je zadruga pridržala od vsakega člana.

Često slišimo vprašanje, ali bi ne bilo mogoče preprečiti odtegljaja teh 252 Din, n. pr. z znižanjem prispevkov v rezervni fond ali s prodajo potrebščin po nabavnih cenah? Da bi se znižali odstotki prihranek, ki so odrejeni v rezervni fond ali drugam, to je izključeno spriči našega zakona, ki ta odstotek določa kot minimum. S prodajo po malenkostno zvišanih nabavnih cenah pa bi se radi nizkih prihrankov (dobička) zadruge znižali prispevki res na malenkostne zneske. Res je tudi, da bi se znižale do brezpomembnih vsot tudi dividende, v žepih zadrugarjev pa bi tekoma leta pri dnevnih nakupih le ostale vse vsote, ki so jih za lanske primer prihranili, t. j. onih 360 dinarjev, ki so jih prejeli kot dividendo in še onih 252 dinarjev, ki jim jih je zadruga vzela s tem, da je prodajala blago po dnevni ceni.

Pomislek je vzklil brez dvoma v človekoljubnem srcu, ki močno čuti z onimi našimi najbednejšimi, katerim je bil prihranek 252 dinarjev zaklad in sredstvo, da se preživi cela družina skoraj 14 dni. Nov ni ta pomislek in je obravnavan teoretično in praktično vsestransko vse do najnovejšega časa. Zadruga pred ustvaritvijo rohdalskih principov so n. pr. brez izjeme prodajale blago po nabavnih cenah. Na Angleškem se zavzemajo predvsem v zadrugah organizirane žene za razširjenje takih zadrug, ki naj bi dobavljale siromašnim vse potrebno po nabavnih cenah. Ruske komunistične zadruge so organizirane tudi v tem smislu. Nov pa je ta predlog in važen postane spriči naših prikl, ki zahtevajo tako visok odstotek za stvaritev rezervnega fonda.

Večina voditeljev zadrugnega gibanja zavrača način prodaje po nabavnih cenah in smatra zadruge, ki se zavzemajo za ta način, kot neka drugovrstna društva, ki ne pomenijo v zadrugištvu ničesar. Predvsem navajajo sledeče ugovore:

Z nizkimi cenami v zadrugnih prodajalnah je trgovcem vsiljena neka nepotrebnost konkurenca, ki širi nerazpoloženje proti zadrugnim ustanovam. Nizke cene zavajajo zadrugarje pogosto do nedovoljenih trgovskih poskusov na lastno pest: kupujejo po nižji ceni v zadrugi in prodajajo po višji ceni prijateljem in znancem. Prodaja brez dobička onemogoča dalje zbiranje kapitala v katerekoli svrhe, pa naj bodo to dobrodelne, humanitarne, prosvetne, morda politične ali čisto zadrugne. Nad vse važno pa se je pokazalo v praksi dejstvo, da mali človek ne zna pra-

* Prof. Totomijanc konstatira, da se tudi ruske komunistične zadruge vračajo k rohdalskemu principu prodaje po dnevnih cenah.

vilno ceniti malega trenutnega prihranka, ki ga navadno lahkomišlno izda za čašo vina ali pest cigaret, mesto da bi ga pravilno in pametno obrnil. Več je malemu človeku do večje, okrogle vsote, ki jo dobi enkrat v letu kot približek h gospodinjstvu, pa čeprav bi bila ta vsota večja, ako bi ob vsakem nakupu položil prihranjen denar na stran. In ta letni približek se mu močno pozna, ne zavrže ga kar tako za nepotrebne stvari. To dejstvo, ki ga teoretiki toliko ne poudarjajo, je utemeljeno v psihi malega človeka, pa je tako velikega pomena, da se lahko reče s Ch. Gideom: »Od vseh milijonov danes v nabavljajnih zadrugah organiziranih zadrugarjev je prišla večina sem samo radi sistema vsiljene štednje.« Nekateri angleške zadruge so tudi tu prešle v ekstrem, in prodajajo vse blago po cenah, višjih od dnevnih samo zato, da koncem leta lahko izplačajo svojim članom visoke vsote — do 25% prodajne cene.

Srednja pot pa je vedno najboljša. Tako je mnogo zadrug, med temi tudi naša, izbrala zlato sredino, ki pomeni kompromis med obema principoma in se zdi socialno najpravičnejša. Prodajne cene so malo nižje od dnevnih cen, pri predmetih pa, ki jih troši vsak — tudi delavec — so prodajne cene znižane tako, da nima zadruga pri njih skoro nobenega dobička. Na ta način se slabi vplivi sistema prodaje po nizkih cenah paralizirajo, višina prihrankov (dobička) in s tem dajanje v razne fonde niso pretrane, zadrugarjem pa je zagotovljena okrogla vsota koncem leta v obliki povračila, razen prihranka pri vsakokratnem nakupu. Zadruga je dostopna tudi delavcu, ki po ugodnejših cenah ne more kriti nikjer svojih vsakodnevnih potreb. Tudi on — delavec — lahko tekmuje na ta način z boljše stoječim uradnikom v štednji in doprinese s tem, da kupuje v zadrugi po nizki ceni, najmanjše žrtve pri stvaritvi skupnih fondov, ki so čvrsti stebri dobrega zadrugištva.

Sicer vidimo na prvi pogled neko dozdevno krivico v tem, da se porazdele vsi prihranki enakomerno vsem — onim, ki so krili vse svoje potrebe v zadrugi in plačevali boljše robo po dnevnih cenah ter onim, ki so kupovali le takšne predmete, ki jih je zadruga prodajala brez dobička po neznatno zvišanih nabavnih cenah ravno zato, da so jih kupovali lahko tudi siromašnejši, ki si boljše robe ne morejo privoščiti. K temu pa pravi Ch. Gide: »Ta dozdevna krivica je ginljiv primer solidarnosti, ki mora vladati v teh zadrugah. Na ta način se okoristijo siromašnejši zadrugarji z nakupi bogatih in tako je prav.« Z vsem srcem mu pritrdimo vsi, ne iz neke samoljubne dobrodelnosti, temveč polni trdne vere v resnično pravičnost, ki stoji nad pisanimi zakoni. (»Zadrugar«.)

Po svetu.

Znižanje plač na Češkoslovaškem. Po poročilih listov pripravlja češkoslovaška vlada nov zakon o znižanju prejemkov državnih nameščencev, ki naj bi doseglo največ do 8% celokupnih današnjih prejemkov. Plače državnih uslužbencev so bile v Češkoslovaški republiki že z decembrom 1931 znižane od 3 do 20%. Razen tega so izgubili uslužbenci božično doklado, ki je znašala 70% enomesečne plače. Prejemki nad 54.000 Kč so se znižali za 4%, prejemki nad 66.000 Kč pa za 8%. Ministrski prejemki so se znižali za 12%. Proti namera-

»Vidiš,« je rekel tovarišu, »če bi zadrugo vedel, da potem zadenem glavni dobiček — precej bi zapisal dušo hudiču!« — Zganil je srečko in jo vtaknil v listnico, kjer je shranjeval samo še razna potrdila in račune. Kmalu nato je prevzel Italijan službo in Chrisidis je bil prost.

Doma na stopnišču mu je pritekel Kristo naproti. Dvignil je dečka in ga od veselja tresel.

»Ti nepridiprav, poredneč, si že spet ušel materi.«

Posadil si je dečka na rame. Fantič je veselo zavriskal.

»Kristo, Kristo,« se je začel plašiti, čisto zgoraj.

»Le ne skrbi, Elenica, ujel sem ga, mamega potepinala.«

Med vrati se je prikazala Elenica. Jani je s Kristom prišel na stopnicah in objel ženo. Opazil je, da so ji mlado, lepo obličje tu in tam od skrbi že načele brazde. Globoko in iskreno čustvo ga je prevzelo. »Ah, moj Bog,« si je mislil, »če bi vendar vsaj zadel!« O srečki v žepu pa ni nič povedal. Ni hotel videti brezupno trudnega ženinca smehljaja.

Ko je drugega jutra hotel nastopiti službo, mu je Italijan, ki je bil prejšnji večer v službo, živahno pomignil:

»O ti srečneč, pa si res zadel glavni dobiček!«

»Nikar me ne vleci, capin, sicer ti izbijem vse zobe.«

In Chrisidis je široko zamahnil z roko.

»Toda poslušaj vendar, bedak,« je zaklical Italijan in s čudovito naglico zlobu-

dral, da je pritekel na vse zgodaj arabski deček s seznamom dobitkov, da dobi poseben bakšiš, ker dobro ve, da je zadnjo srečko z mnogimi trojkami prodal natakarku v krčmici.

Ta trenotek je pritekel naravnost preko ceste mladi Arabec. Kakor zmagovito zastavo je vihtel seznam in ga zmagovalno položil pred Chrisidisa. Ves prevzet od nepričakovane sreče je segel leta v žep, potegnil novce in ga pomolil dečku, ne da bi ga bil pogledal. Z divjim krikom veselja je Arabec stekel.

Chrisidis je čutil, da se mu majejo tla pod nogami. Moral je sesti. »Kristo, zlati moj deček,« je zamrmral. »Zdaj boš dobil vse, vse, vse...« Skoro da so mu stopile od veselja solze v oči. Stisnil je zobe vzel iz žepa nekaj novcev in jih dal tovarišu. »Na, vzemi — in delaj danes namesto mene. Preveč se mi vrti v glavi.« Vtaknil je seznam v žep, zbral vso odločnost in odšel z moškimi, krepkimi koraki.

Ko je prišel v ulico Caser el Nil in vstopil v Narodno banko, se mu je zdelo, da se mu mora brati z obraza, da je zadel glavni dobiček. Nato je pomolil uradniku srečko. Potem je bilo treba čakati. To je bila težka zahteva spriči njegove nestrpnosti!... Kaj bo neki rekla Elenica, ko ji položi dvesto funtov na mizo?

Poklicali so Chrisidisa. Ves se je prestrašil.

Uradnik ga je iztrgal iz mesečnjaških sanj v življenje. Z roko si je obrisal čelo, na katerem so mu stale potne kaplje, in stopil k okencu. Naenkrat sta ležala dva bankovca pred njim. Dva bankovca po sto

funtov. Bila sta njegova, smel jih je vtakniti v žep! Glumil je mirnost in preudarnost in spravil bankovca, nato je odšel. Misli, ki so mu drville po glavi, so mu nehotne spešile korake. Zavil je v ulico Maghrabi in niti vedel ni, kdaj je že došel tja. — Pred njegovo hišo so stali ljudje in živahno nekaj razpravljali. Komaj da jih je opazil. Preskakoval je stopnice in končno stal ves zasopel pred stanovanjem.

»Elenica!« je veselo zaklical. Toda — kaj neki je bilo to? Elenica je klečala na kolenih pred mrežno posteljico, kjer je ležal Kristo in obraz ji je spačila bolečina in obup. »Kristo, moj sladki fantek, Kristo, ubogo moje dete!« so jejale blede ustnice.

Chrisidis, ki je bil ves zapreden v opojnost veselja, ni precej razumel.

»Kaj pa je...?«

Ni mogel končati vprašanja, ker je Elenica kriknila na ves glas kot ranjena žival: »Mrtev je!« In šele zdaj so se ji udrele solze iz oči. Divje ihtenje, ki je prešlo v tožeče zdihovanje.

Chrisidis se je naslonil na zid, kakor da je ohromel.

»Kristo...?« je jecjal, ne da bi kaj razumel. Tedaj je Elenica dvignila ruto, s katero je bilo pokrito razmesarjeno telesce: »Padel je s ploščadi!«

Okoli Chrisidisa se je pričelo vse vrteti kakor v krogu. Šele polagoma je zasluhlil, da je vse to resnica. Kristo, njegovo zlato dete, njegovo vso, njegova duša... Nena doma mu je postalo vse jasno. Divje se je zasmejal. Zagrenjeno, blazno, obupno. Tolkel se je po prsih: »To je cena! Jaz

sem za dvesto funtov prodal otroka!« Zgrudil se je ob mizi in butal s čelom ob rob. »Bog sam se mi smeje! Toda nihče se mi ne bo rogal, prav nihče!« Z naglo kretnjo je posegel v predal, potegnil revolver in bliskovito pritisnil na petelina.

»Jani!« Elenica je klečala ob možu. Ko je padel, mu je zdrsnila iz žepa listnica. Dva bankovca po sto funtov sta ležala na tleh poleg dveh nesrečnih ljudi.

Skoro tri mesece je ležal Chrisidis v bolnici. Rana v glavi je bila huda, toda ni bila smrtna. Zdravniki so se trudili na vso moč, da ga ohranijo živega. Ko so ga odpustili iz bolnice in je stopil z ženo na voz, se je tesno privila k njemu.

»Ne peljava se v ulico Chareh Maghrabi, moj Jani. Najela sem drugo stanovanje, potrebovala ga bodeva.«

Chrisidis je žalostno zmajal z glavo. »Pač, pač,« je veselo pritrdila. »Prvič je že nekaj dni tvoj oče v Kajru, ki bi se rad pobotal s teboj, in drugič...« Smehljala se je. »Ali prav za prav: prvič — nisem ti smela tega doslej povedati, toda jaz — jaz...« Globoka rdečica ji je pokrila nežni, lepi obraz.

Tedaj mu ni bilo mar, da sta se peljala ravno po enem najodličnejših trgov v Kajru, po trgu Solimana Paše, in poljubila je ženo na ustna...

Oblike kemično čisti, barva, pliška in lika tovarna J. O. S. REICH.

vanemu vnovičnemu znižanju so uradniške organizacije sklenile ostre proteste na parlament.

Znižanje plač na Bolgarskem. Ministrski svet je sklenil, da se zaradi nezadovoljivega stanja bolgarskih državnih financ znižajo vse visoke plače in prejemki dostojanstvenikov. Znižajo se ministrom in vladikam plače za 20%, poslanske dnevnice za 15%, enako pa tudi vsi drugi visoki prejemki. Zaostale plače drž. uslužbencev se jim preje izplačajo. Plače za mesece od novembra lani do februarja letos se bodo izplačale uslužbencem v obrokih.

Redukcije železniškega osebja. Francoska železnižarska organizacija je izdelala statistično poročilo o znižavanju staleža železniških uslužbencev v raznih evropskih državah. Iz teh podatkov je razvidno, da se zaradi varčevanja število prometnega, zlasti še progovnega osebja, stalno krči, kar rodi kot posledico zmanjšanje varnosti prometa. Preobremenjeno uslužbenstvo namreč ne more enako vestno opravljati svojih poslov. V naslednjem navajamo te podatke, ki so prav poučni: Nemčija je imela žel. uslužbencev l. 1926. 707.570, leta 1930. 681.671, leta 1931. 643.750, leta 1932. 599.364; Anglija leta 1926. 509.873, leta 1931. 588.186, leta 1932. 570.754; Belgija leta 1926. 108.967, leta 1930. 93.073, leta 1931. 86.060; Avstrija leta 1926. 87.710, leta 1930. 81.195, leta 1931. 76.124; Francija (glavne tri družbe) leta 1926. 186.230, leta 1930. 183.437, leta 1931. 175.848.

Nove knjige.

Herman Sudermann: Mati skrb. Izdala Krekova knjižnica v Ljubljani. 1932. — Prejeli smo prevod tega znanega romana, ki je ob izidu pred desetletji vzbudil izredno zanimanje po vsej Nemčiji. Prevedel je to lepo in še vedno sveže delo Mirko Javornik in bo gotovo tudi med slovenskim občinstvom našlo dovolj hvaležnih bralcev. Knjiga, ki obsega 250 strani, je prav okusno izdana in velja broširana 26 dinarjev, vezana pa 40 Din.

Ideali vzgoje je naslov knjižice, ki jo je napisal prof. dr. Fr. Drtina, poslovenil pa dr. Dragotin Lončar. Ta prevod je izšel prvič že leta 1901. v knjižici: »Kaj hočemo«. Bil je v kratkem razprodan. Vsako mur toplo priporočamo, da seže po tem delu, zlasti sedaj, ko uvajamo novo šolo. Knjižico je natisnala Učiteljska tiskarna in stane broširana 8 Din.

Mladika, številka za marec vsebuje razen nadaljevanja romana in večjih spisov še nekaj krajših leposlovnih del ter več pesmi. Zanimiv je zgodovinski opis Beograda, ki se končuje. V pregledu so članki o zdravstvu v družini, o raznih vrtnarskih in gospodinskih vprašanjih, poročila o gledališču, novih knjigah in dr. Slike te številke so reprodukcije po grafičnih delih mladega slikarja Maksima Sedeja in so vse izrazito socialno usmerjene. Razen teh je še nekaj

podob, ki ponazorujejo članek dr. Steleta o dekorativni cerkveni umetnosti. — »Mladika« velja za vse leto 84 Din in se naroča v Celju, Mohorjeva tiskarna.

»Domačija«. Prejeli smo 3. številko prvega letnika tega »lista za pospeševanje ljudskega blagostanja in gradbo lastnega doma«. List izdaja Stavbna hranilnica in posojilnica »Moj dom«, reg. zadr. z omejeno zavezo v Ljubljani, Tyrševa c. 31. Mesečni stane na leto 20 Din in se naroča pri navedenem naslovu. — O ciljih te zadruge bomo o priliki poročali.

Zdravstveni drobiž.

Kakšna naj bo naša postelja. Naša spalnica naj bo velika in prostorna. zlasti pa sončna. Postelja naj odgovarja zahtevam higijene.

Vsi deli postelje morajo biti zmeraj popolnoma snažni in čisti; vsak dan jih moramo zračiti, večkrat solnčiti, prevleka naj se pogosto menja. Velika in pogostna napaka je, da postelje takoj, ko smo šli od njih in ko so še tople, zopet posteljemo in pokrijemo. Vsaka postelja se mora najprvo pošteno prezračiti in izhlapeti, da izgubi spalni duh, to se pravi nasesano človeško izhlapevanje.

Volnene odeje naj imajo platnene ali trikotazne prevleke, ki se dajo prati.

Žimnate matrace in blazine so boljše kot pernice.

Glavo položimo le zmerno visoko; samo astmatični, na pljučih bolni in sploh vsi s sapo se boreči in od omotičnih napadov mučeni bolniki naj imajo glavo visoko.

Boljše so kovinske (železne) postelje kot lesene. Če imaš priprave za parno desinfekcijo, posluži se jih in desinficiraj vse dele postelje in vso posteljno opravo. Neverjetno je, kako ogromne množine umazanosti in nesnag se zmeraj na novo naberejo v posteljah. Iztepanje in solnčenje postelj še ne more nadomestiti desinfekcije. Seveda so pa danes takšne desinfekcijske priprave le izjema.

Postelja otroka naj obstoji le iz takih blazin in matrac, ki so napolnjene z žimo ali morskotravo. Celo podglavna blazina naj nima perja. Otroka zagrremo z dobro volneno odejo ali z odejo iz velblodje dlake.

Že stari zdravnik Hipokrat je zahteval, da morajo zdravniki zdraviti reveže zastonj. (Iz »Zdravja«).

Modno blago, perilo in potrebščine za šivilje in krojače priporoča tvrdka

A. PERSCHE
LJUBLJANA, Marijin trg št. 8.

Priporočamo tvrdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

Varno naložite
svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI

REGISTROVANI ZADRUGI Z OMEJENO ZAVEZO
V LJUBLJANI ♦ MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 7
POLEG GRAND HOTELA UNION V LASTNI PALAČI

Obreštuje najugodnejše
Telefonska številka 2412
Štev. poštne hran. 11.165

Jajnine

zlato naših hranil

Dežnike

Nogavice

VSE IZ LASTNE TOVARNE
v priznani solidni in elegantni izdelavi
ODDAJAMO PO TOVARNIŠKIH CENAH
v naši prodajalni v Ljubljani,
PRED ŠKOFIJO 10
PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA DEŽNIKOV IN NOGAVIC

JOSIP VIDMAR

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15

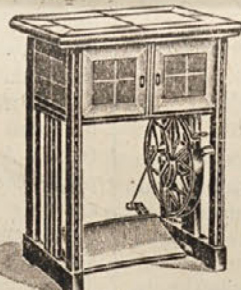
priporoča svojo zalogo

dežnikov ter sprehajalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno

Priporočamo Vam najboljše šivalne stroje in kolesa

Adler, Gritzner
Švicarski pletilni stroji

Brezplačen pouk v vezenju

Večletno jamstvo

edino le pri tvrdki

Jos. Petelinc, Ljubljana
Tel. št. 2913. za vodo.

Knjigarna Učiteljske tiskarne

v Ljubljani

Frančiškanska

ulica 6

priporoča cenj. občinstvu svojo zalogo vseh pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šol. zvezkov. Knjigarna sprejema naročbe na knjige iz inozemstva, na vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna! Zahtevajte cenik!

TELEFON ŠT. 3397
RAČUN POŠTNE
HRANIL. ŠT. 10.761

Največji uspeh dosežete z oglasi v „Našem Glasu“!

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, Ljubljana

Vodnikov trg št. 5.

r. z. z o. z.

Telefon št. 2421.

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga pri Zadrugi državnih železničarjev in pri tvrdki Teokarovič.

Širite z adružno misel med svojimi tovariši!